

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa A. R.
przeciwko E. Spółce z o.o. w M.
o przywrócenie do pracy na poprzednie warunki pracy i płacy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od postanowienia Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 25 czerwca 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki A. R. na rzecz pozwanej E. Spółki z o.o. w M. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w M. postanowieniem z dnia 18 lutego 2014 r. na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w sprawie z powództwa A. R. przeciwko E. Spółce z o.o. w M. o przywrócenie do pracy na poprzednie warunki pracy i płacy i przywrócenie do pracy w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., wobec zawarcia ugody sądowej i cofnięcia pozwów. W toku postępowania doszło do zawarcia ugody sądowej, na mocy której strona pozwana zobowiązała się zapłacić

na rzecz powódki tytułem odszkodowania kwotę 38.000 zł brutto płatną w czterech ratach oraz wydać nowe świadectwo pracy ze stwierdzeniem, że stosunek pracy ustał w skutek wypowiedzenia przez pracodawcę (art. 30 § 1 pkt 2 k.p). Strony postanowiły, że zawarta ugoda wyczerpuje roszczenia wynikające z pozwów wniesionych w tych sprawach.

Umarzając postępowanie, Sąd Rejonowy uznał, że zawarta przez strony ugoda sądowa jest dopuszczalna, ponieważ nie narusza prawa ani słusznego interesu powódki w rozumieniu art. 469 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy w K. postanowieniem z dnia 25 czerwca 2014 r. oddalił zażalenie powódki na postanowienie Sądu Rejonowego w M., w którym powódka uchyliła się od skutków oświadczenia woli zawartego w ugodzie jako złożonego pod wpływem błędu co do treści ugody oraz z uwagi na stan wyłączający świadome albo swobodne podjęcie decyzji i zarzuciła ugodzie naruszenie słusznego interesu pracownika.

Sąd Okręgowy oddalając zażalenie, wskazał, że Sąd pierwszej instancji ocenił okoliczności związane ze słusznym interesem powódki z punktu widzenia dyspozycji art. 469 k.p.c. Ochrona interesu pracownika nie idzie tak daleko, aby uznawać za niedopuszczalną każdą ugodę, która przyznaje pracownikowi, nawet nieznacznie tylko mniej korzyści, niż można byłoby mu przyznać wyrokiem. Okoliczność, że ustalona ugoda data rozwiązania umowy o pracę jest niekorzystna dla powódki z uwagi na utratę świadczeń zdrowotnych, nie może przesądzać o sprzeczności ugody z interesem pracownika. Sąd Okręgowy uwypuklił, że ustalona ugoda data rozwiązania umowy o pracę jest zgodna z treścią dokonanego powódce wypowiedzenia zmieniającego. Kwota odszkodowania ustalona w kwocie brutto, jako świadczenie ze stosunku pracy, podlegałaby zasądzeniu wyrokiem również w kwocie brutto. W ocenie Sądu Okręgowego powódka nie wykazała, aby zawierając ugodę była pod wpływem błędu bądź w stanie wyłączającym całkowicie świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Była ona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Zawarcie ugody zostało poprzedzone przerwą dla sprecyzowania jej warunków.

Powódka wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K., w której zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na

wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 469 k.p.c. w związku z art. 223 § 2 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c. poprzez błędną wykładnię w zakresie kryteriów stosowanych przy badaniu czynności dyspozytywnej, w szczególności przez brak dokonanej oceny zgodności ugody z zasadami współżycia społecznego bądź kwestią obejścia prawa; 2) art. 469 k.p.c. poprzez błędną wykładnię w zakresie niewłaściwego rozumienia przez sąd pojęcia słusznego interesu prawnego, zawężonego jedynie do interesu ekonomicznego; 3) art. 469 k.p.c. w związku z art. 223 § 2 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c. poprzez dokonanie bezprzedmiotowej oceny skuteczności oświadczeń woli w sytuacji, gdy Sąd niewłaściwie zbadał, a przez to niewłaściwie przyjął, że zawarta ugoda jest zgodna z prawem i słusznym interesem pracownika, nie odnosząc się przy tym w ogóle do zasad współżycia społecznego i obejścia prawa; 4) art. 469 k.p.c. poprzez uznanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy, że przepis ten nie narusza słusznego interesu pracownika; 5) art. 328 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. poprzez sporządzenie nieprawidłowego uzasadnienia postanowienia w zakresie dokonanej oceny okoliczności uzasadniających, że zawarta ugoda nie narusza słusznego interesu powódki w świetle art. 469 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka wskazała na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a mianowicie „czy dokonując wykładni klauzuli generalnej „słusznego interesu pracownika” w świetle art. 469 k.p.c. oraz art. 256 k.p. sąd powinien zbadać i ocenić czynność dyspozytywną także pod kątem interesu społecznego”. Zdaniem skarżącej orzecznictwo nie udzieli jednoznacznej odpowiedzi na wskazane zagadnienie. O jego wadze świadczy zainteresowanie tą kwestią przedstawicieli doktryny, jak i częstotliwość zawieranych ugód sądowych w sprawach z zakresu prawa pracy.

W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

W rozpoznawanej sprawie skarżąca formułuje zagadnienie prawne w kontekście klauzuli generalnej określonej w art. 469 k.p.c. oraz w art. 256 k.p., który to przepis (art. 256 k.p.) nie został wskazany w ramach podstaw kasacyjnych. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest w takiej sytuacji dotknięty nieusuwalnymi wadami polegającymi na tym, że wnosi się w nim o udzielenie przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na zagadnienie prawne skonstruowane w odniesieniu do przepisów, których naruszenia nie zarzuca się w podstawach skargi. Dodatkowo podkreślenia wymaga, na co trafnie zwraca uwagę pozwany w odpowiedzi na skargę, że argumentacja przedstawiona przez skarżącą

we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie zawiera rozbudowanego wywodu prawnego na uzasadnienie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O występowaniu zagadnienia prawnego nie świadczy „zainteresowanie tą kwestią przedstawicieli doktryny” oraz sugestia skarżącej, aby Sąd Najwyższy jednoznacznie przesądził w jaki sposób winna być dokonywana wykładnia klauzuli generalnej, a to „słusznego interesu pracownika” z uwagi na „częstotliwość zawieranych ugód sądowych w sprawach z zakresu prawa pracy”. Poza ogólnikowymi sformułowaniami skarżąca nie przytacza w uzasadnieniu wniosku jakichkolwiek orzeczeń oraz wypowiedzi doktryny.

Rozstrzygnięcie kwestii dotyczącej zastosowania przepisów zawierających klauzule generalne zależy od całokształtu podlegających indywidualnej ocenie okoliczności faktycznych sprawy, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i nie może służyć do uogólniającego ujęcia zagadnienia prawnego. Nie jest bowiem możliwe sformułowanie swoistych „wytycznych”, w jakich (kazuistycznych) sytuacjach sąd powszechny miałby zastosować normę art. 469 k.p.c. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02 (OSNP 2004 nr 16, poz. 283) przyjął, że ocena zastosowania przepisów zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone) zależy od całokształtu występujących w sprawie okoliczności i dlatego nie może służyć do ogólnego ujęcia zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Wbrew odmiennemu przekonaniu skarżącej, Sądy orzekające, dokonując oceny zawartej przez nią ugody, odniosły się również do przesłanek przewidzianych w art. 469 k.p.c., między innymi uznając, że odstąpienie pracownika w ugodzie od swoich roszczeń niekoniecznie musi być zrównoważone w pełni ekwiwalentnym świadczeniem ze strony pracodawcy.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U z 2013 r., poz. 461).

eb